

На основу члана 17. став 4. Закона о хемикалијама („Службени гласник Републике Српске“, број 21/18) и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16, 57/16 и 31/18), министар здравља и социјалне заштите, 31. октобра 2018. године, доноси

## **ПРАВИЛНИК О САДРЖАЈУ БЕЗБЈЕДНОСНО-ТЕХНИЧКОГ ЛИСТА**

### **ГЛАВА I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ**

#### **Предмет правилника**

##### **Члан 1.**

Овим правилником прописује се садржај безбједносно-техничког листа (у даљем тексту: БТЛ) који снабђевач хемикалије израђује за хемикалију коју ставља на тржиште Републике Српске.

#### **Усклађеност са извјештајем о безбједности хемикалије**

##### **Члан 2.**

Информације у БТЛ-у треба да буду у складу са информацијама из извјештаја о безбједности хемикалије, када је израђен, а сценарио изложености у том случају треба да буде наведен у прилогу БТЛ-а.

#### **Сврха БТЛ-а**

##### **Члан 3.**

(1) БТЛ омогућава корисницима предузимање потребних мјера које се односе на заштиту људског здравља и безбједност на радном мјесту, те заштиту животне средине.

(2) Приликом израде БТЛ-а узима се у обзир да њиме треба да се информишу лица којима је намијењен о опасностима супстанце или смјеше, те да пружи информације о њиховом безбједном складиштењу, руковању и одлагању.

#### **Начин израде БТЛ-а**

##### **Члан 4.**

(1) Подаци у БТЛ-у наводе се на јасан и сажет начин.

(2) БТЛ израђује савјетник за хемикалије који треба да узме у обзир познате специфичне потребе и знања корисника.

(3) Снабђевач супстанци и смјеша обезбјеђује да је савјетник за хемикалије адекватно обучен, уз обезбјеђење континуиране едукације.

## **Начин изражавања у БТЛ-у**

### **Члан 5.**

(1) Приликом израде БТЛ-а користи се језик који је једноставан, јасан и прецизан, а избјегава се жаргон, акроними и скраћенице.

(2) Тврдње као што су: „може бити опасно“, „нема ефеката на здравље“, „безбједно за већину начина коришћења“, „безопасно“, односно било које тврдње којима се наводи да супстанца или смјеша није опасна, или друге тврдње које нису у сагласности са класификацијом супстанце или смјеше, не користе се.

## **Датирање БТЛ-а**

### **Члан 6.**

(1) На првој страници БТЛ-а наводи се датум његове израде.

(2) Уколико је дошло до ревизије података у БТЛ-у и нова верзија БТЛ-а се доставља примаоцу, измјене се наводе у Наслову 16. БТЛ-а, осим уколико су већ назначене на неком другом мјесту.

(3) У случају из става 2. овог члана, нова верзија БТЛ-а на првој страници садржи напомену „ревидиран: (датум)“, број верзије, број ревизије, датум претходне верзије или друга ознака верзије која се замјењује.

## **Формат БТЛ-а**

### **Члан 7.**

(1) Обим података у БТЛ-у није ограничен и треба да буде сразмјеран опасностима од супстанце или смјеше, те доступним информацијама.

(2) Све странице БТЛ-а, укључујући и анексе, нумерисане су и имају ознаку укупног броја страница (нпр. „страница 1 од 3“) или навод да постоји сљедећа страница, односно да је та страница посљедња страница БТЛ-а (нпр. „Наставак на сљедећој страници“ или „Крај БТЛ-а“).

## **Садржај БТЛ-а**

### **Члан 8.**

(1) БТЛ садржи податке прописане овим правилником, уколико су доступни и примјенљиви, сврстане у 16 наслова садржаних у Садржају безбједносно-техничког листа, који се налази у Прилогу 1. овог правилника и чини његов саставни дио.

(2) БТЛ не садржи празне поднасловне.

(3) При навођењу података у БТЛ-у, користе се законске мјерне јединице.

## **Пристап БТЛ-у**

### **Члан 9.**

Послодавац је дужан да радницима или њиховим представницима омогући пристап информацијама датим кроз БТЛ за супстанце или смјеше које користе или којима могу бити изложени током рада.

## **Остали подаци**

### **Члан 10.**

У поднасловима БТЛ-а наводе се и други релевантни и доступни подаци када је то потребно због великог броја својстава супстанце и смјеше.

## **ГЛАВА II**

### **САДРЖАЈ НАСЛОВА БТЛ-а**

#### **1. Идентификација супстанце или смјеше и подаци о снабдјевачу**

##### **Идентификација супстанце или смјеше и подаци о снабдјевачу**

###### **Члан 11.**

У Наслову 1. Идентификација супстанце или смјеше и подаци о снабдјевачу, наводе се подаци о томе како се супстанца или смјеша идентификују и како да се идентификују одговарајући начини употребе, назив и контакт подаци снабдјевача супстанце или смјеше, те контакт за хитне случајеве.

##### **Идентификатори производа**

###### **Члан 12.**

(1) У Поднаслову 1.1. Идентификатори производа, за идентификацију супстанце или смјеше користи се идентификатор производа у складу са прописом о класификацији и обиљежавању хемикалија и идентичан је ономе који је наведен на етикети супстанце или смјеше на једном од језика у званичној употреби у Републици Српској.

(2) Ако супстанца подлијеже регистрацији у складу са прописима Европске уније, идентификатор производа треба да одговара идентификатору наведеном у регистрацији, уз навођење регистрационог броја или његовог дијела.

(3) Један БТЛ може се доставити за више супстанци или смјеша уколико у свим поднасловима садржи податке који су у потпуности одговарајући за те супстанце или смјеше у складу са овим правилником, под условом да је у Наслову 1. БТЛ-а наведена идентификација за све супстанце или смјеше.

(4) У Поднаслову 1.1. могу се навести и други називи или синоними којима се супстанца или смјеша обиљежава или је по њима позната, као што су алтернативни назив, бројеви, шифре производа које је додијелио произвођач и слично.

##### **Идентификовани начини употребе супстанце или смјеше и начини употребе који се не препоручују**

###### **Члан 13.**

(1) У Поднаслову 1.2. Идентификовани начини употребе супстанце или смјеше и начини употребе који се не препоручују, наводе се начини употребе супстанце или смјеше који су значајни за корисника, као и кратак опис намјене супстанце или смјеше као што су „антиоксидант“, „успоривач пламена“ и слично.

(2) Када је потребно, наводе се и начини употребе које снабдјевач не препоручује и разлог те препоруке, при чему ова листа не мора да буде преопширна.

(3) Ако је израђен извјештај о безбједности хемикалије, подаци у Поднаслову 1.2. БТЛ-а су у складу са идентификованим начинима употребе у том документу, а сценарио изложености из извјештаја о безбједности хемикалије даје се у прилогу БТЛ-а.

### **Подаци о снабдјевачу**

#### **Члан 14.**

(1) У Поднаслову 1.3. Подаци о снабдјевачу, било да је ријеч о произвођачу, увознику, дистрибутеру или даљем кориснику, наводе се назив, адреса и број телефона снабдјевача, те адреса електронске поште лица одговорног за БТЛ.

(2) Уколико се снабдјевач не налази на територији Републике Српске, наводе се подаци о лицу које је снабдјевач овластио у Републици Српској, и то адреса и број телефона.

(3) У Поднаслову 1.3. могу се навести и подаци о произвођачу или снабдјевачу који се не налази на територији Републике Српске.

### **Број телефона за хитне случајеве**

#### **Члан 15.**

У Поднаслову 1.4. Број телефона за хитне случајеве, наводи се број телефона службе која пружа информације у хитним случајевима, те број телефона за медицинске информације, са знаком времена у којем је служба доступна или са знаком врсте информација које служба пружа.

## **2. Идентификација опасности**

### **Идентификација опасности**

#### **Члан 16.**

У Наслову 2. Идентификација опасности, описују се опасности које произлазе из супстанце или смјеше и одговарајућа упозорења у вези са тим опасностима.

### **Класификација супстанце или смјеше**

#### **Члан 17.**

(1) У Поднаслову 2.1. Класификација супстанце или смјеше, наводи се класификација супстанце или смјеше која је резултат примјене критеријума за класификацију, дефинисаних у пропису о класификацији хемикалија.

(2) Уколико смјеша не испуњава критеријуме за класификацију у складу са прописом о класификацији хемикалија, то је потребно навести.

(3) Информације о класификацији супстанци у смјеши наведени су у Поднаслову 3.2. БТЛ-а.

(4) Ако у Поднаслову 2.1. није наведен пун текст за класе опасности и обавјештења о опасности, потребно је упутити на Наслов 16. БТЛ-а гдје се тај текст наводи.

(5) Најважнији штетни физички ефекти и штетни ефекти на здравље људи и животну средину наводе се у сагласности са подацима наведеним у насловима од 9. до 12. БТЛ-а и то на начин који омогућава лицима која нису експерти да идентификују опасност која произлази из супстанце или смјеше.

## **Елементи обиљежавања**

### **Члан 18.**

(1) У Поднаслову 2.2. Елементи обиљежавања, наводе се најмање следећи елементи обиљежавања у складу са прописом о класификацији хемикалија: пиктограм опасности, ријеч упозорења, обавјештење о опасности и обавјештење о мјерама предострожности, а који су идентични онима који су наведени на етикети.

(2) Пиктограм у боји може се приказати као графичка репродукција у црно-бијелој боји.

(3) У Поднаслову 2.2. наводе се и додатни елементи обиљежавања у складу са прописом о класификацији, те елементи обиљежавања прописани другим прописом, као што је пропис о детергентима, биоцидима, средствима за заштиту биља и слично.

## **Остале опасности**

### **Члан 19.**

(1) У Поднаслову 2.3. Остале опасности, наводи се да ли супстанца или смјеша испуњава критеријуме за идентификацију као перзистентна, биоакумулативна и токсична (у даљем тексту: ПБТ) или веома перзистентна и веома биоакумулативна (у даљем тексту: вПвБ) у складу са посебним прописом.

(2) У Поднаслову 2.3. наводе се и остале опасности које нису довеле до класификације, али могу допринијети општој опасности од супстанце или смјеше, као што су формирање загађивача ваздуха у току очвршћивања или обраде, прашење, опасност од експлозивне прашине, унакрсна сензибилизација, гушење, смрзавање, висока способност развијања мириса или укуса, или подаци о ефектима на животну средину као што су опасност по земљишне организме или могућност стварања фото-хемијског озона.

## **3. Подаци о саставу**

### **Подаци о саставу**

#### **Члан 20.**

(1) У Наслову 3. Подаци о саставу, описује се хемијски идентитет састојака супстанце или смјеше, укључујући нечистоће и адитиве за стабилност.

(2) Поред података из става 1. овог члана, наводе се и доступни подаци о површинским својствима супстанце или смјеше.

### **Подаци о састојцима супстанце**

#### **Члан 21.**

(1) У Поднаслову 3.1. Подаци о састојцима супстанце, наводи се хемијски идентитет главног састојка супстанце, и то најмање идентификатор производа за супстанцу или други идентификатор наведен у Поднаслову 1.1. БТЛ-а.

(2) Хемијски идентитет нечистоће, адитива за стабилност или појединачног састојка који није главни састојак супстанце, а који је класификован и доприноси класификацији супстанце утврђује се помоћу:

1) идентификатора производа у складу са прописом о класификацији хемикалија,

2) једног од осталих назива, као што су уобичајени назив, трговачки назив или скраћеница, или идентификационих бројева, уколико идентификатор производа није доступан.

(3) У Поднаслову 3.1. могу да се наведу и остали састојци, укључујући и оне који нису класификовани.

(4) У Поднаслову 3.1. могу се навести и подаци о мултиконституентним супстанцама.

### **Подаци о састојцима смјеше**

#### **Члан 22.**

(1) У Поднаслову 3.2. Подаци о састојцима смјеше, наводи се идентификатор производа, концентрација или концентрациони опсег и класификација за најмање супстанце наведене у чл. 23. и 24. овог правилника.

(2) Поред података из става 1. овог члана, могу да се наведу и подаци о свим супстанцама у смјеси, укључујући и супстанце које не испуњавају критеријуме за класификацију.

(3) Наведене информације омогућавају примаоцу да лако идентификује опасности од супстанци у смјеси, док се опасности саме смјеше наводе у Наслову 2. БТЛ-а.

(4) Концентрације супстанци у смјеси наводе се на један од следећих начина:

1) тачан масени или запремински проценат у опадајућем редослиједу, уколико је то технички могуће и

2) опсег масених или запреминских процената у опадајућем редослиједу, уколико је то технички могуће.

(5) Када се наводи концентрациони опсег у процентима, опасности за здравље и животну средину описују ефекте највише концентрације сваког појединачног састојка.

(6) Уколико су познати ефекти смјеше у цјелини, ти подаци се наводе у Наслову 2. БТЛ-а.

(7) Уколико је одобрена употреба алтернативног хемијског назива, умјесто идентификатора производа може да се наведе тај назив.

### **Подаци за смјешу која је класификована као опасна**

#### **Члан 23.**

За смјешу која је класификована као опасна у складу са прописом о класификацији хемикалија наводе се, заједно са њиховом концентрацијом или концентрационим опсегом у смјеси, следеће супстанце:

1) супстанце које представљају опасност по здравље људи или животну средину у складу са прописом о класификацији хемикалија, ако су те супстанце присутне у појединачним концентрацијама које су једнаке или веће од најниже концентрације од следећих:

1. општих граничних вриједности наведених у пропису о класификацији хемикалија или општих граничних концентрација за поједине класе опасности наведених у пропису о класификацији, а наведене су у Прилогу 2. овог правилника и чине његов саставни дио,

2. специфичних граничних концентрација наведених у Списку класификованих супстанци,

3. општих граничних вриједности наведених у пропису о класификацији хемикалија, коригованих коришћењем прописаних прорачуна када је М-фактор додијељен супстанци у Списку класификованих супстанци,

4. специфичних граничних концентрација наведених у Инвентару класификације и обиљежавања у Европској унији,

5. граничних концентрација које су за додатна обавјештења о опасности утврђене у пропису у класификацији и обиљежавању хемикалија,

6. општих граничних вриједности наведених у пропису о класификацији хемикалија, коригованих коришћењем прописаних прорачуна када је М-фактор додијељен супстанци у Инвентару класификације и обиљежавања у Европској унији,

2) супстанце које нису наведене у тачки 1) овог члана, а за које су прописима којима се уређује заштита и здравље на раду утврђене граничне вриједности изложености на радном мјесту,

3) супстанце које испуњавају критеријуме за идентификацију као ПБТ или вПвБ, или супстанце које су наведене у Списку супстанци које су кандидати за укључивање у Списак посебно забрињавајућих супстанци, ако је концентрација појединачне супстанце једнака или већа од 0,1%.

### **Подаци за смјешу која није класификована као опасна**

#### **Члан 24.**

За смјешу која није класификована као опасна у складу са прописом о класификацији хемикалија наводе се супстанце заједно са њиховом концентрацијом или концентрационим опсегом у смјеши ако су присутне у појединачним концентрацијама које су једнаке или веће од:

1) 1% (масени) у негасовитим смјешама и 0,2% (запремински) у гасовитим смјешама за:

1. супстанце које представљају опасност по здравље људи и животну средину према пропису о класификацији хемикалија или

2. супстанце за које су прописима којима се уређује заштита и здравље на раду утврђене граничне вриједности изложености на радном мјесту,

2) 0,1% (масени) за супстанце које испуњавају критеријуме за идентификацију као ПБТ или вПвБ, или супстанце које су наведене у Списку супстанци које су кандидати за укључивање у Списак посебно забрињавајућих супстанци.

### **Навођење класификације за супстанце**

#### **Члан 25.**

(1) За супстанце наведене у Поднаслову 3.2. наводи се класификација према пропису о класификацији хемикалија, укључујући скраћенице за класе и категорије опасности дате у Списку класификованих супстанци, као и обавјештења о опасности која су додијељена супстанци у складу са физичким опасностима, опасностима по здравље људи и животну средину.

(2) У Поднаслову 3.2. није неопходно навести пун текст обавјештења о опасности, већ је довољно навести њихову ознаку, те извршити упућивање на Наслов 16. БТЛ-а, гдје се тај текст наводи.

(3) Уколико супстанца не испуњава критеријуме за класификацију, наводи се разлог зашто је супстанца наведена у Поднаслову 3.2, као што је „супстанца која није класификована као опасна али је идентификована као вПвБ супстанца“ или „супстанца за коју су утврђене граничне вриједности изложености на радном мјесту“.

### **Остали подаци за супстанце**

#### **Члан 26.**

(1) За супстанце наведене у Поднаслову 3.2. наводи се назив и, уколико је доступан, регистрациони број или његов дио.

(2) Поред података из става 1. овог члана, наводи се и ЕС број према Списку класификованих супстанци, уколико је доступан, а могу да буду наведени CAS број и хемијски назив супстанце према IUPAC номенклатури, уколико су доступни.

(3) Ако је за супстанцу наведен алтернативни хемијски назив у складу са чланом 22. став 7. овог правилника, регистрациони број, ЕС број и остали прецизни хемијски идентификатори нису неопходни.

## **4. Мјере прве помоћи**

### **Мјере прве помоћи**

#### **Члан 27.**

(1) У Наслову 4. Мјере прве помоћи, описује се прва помоћ на такав начин да је може разумјети и пружити необучено лице без употребе посебне опреме и без доступности великог избора лијекова.

(2) Уколико је неопходна медицинска помоћ, то је наведено у инструкцији, укључујући и хитност такве мјере.

### **Опис мјера прве помоћи**

#### **Члан 28.**

(1) У Поднаслову 4.1. Опис мјера прве помоћи, наводе се мјере прве помоћи за сваки од путева излагања супстанци или смјеши, као што су удисање, контакт са кожом или очима и гутање.

(2) Поред података из става 1. овог члана, наводе се и савјети о томе да ли је:

1) неопходна хитна медицинска помоћ и да ли се могу очекивати одложени ефекти након излагања,

2) препоручено премјештање изложеног лица на свјеж ваздух,

3) препоручено уклањање и поступање са одјећом и обућом изложеног лица,

4) препоручена опрема за личну заштиту за лица која пружају прву помоћ.

### **Најважнији симптоми и ефекти, акутни и одложени**

#### **Члан 29.**

У Поднаслову 4.2. Најважнији симптоми и ефекти, акутни и одложени, наводе се сажети подаци о најважнијим симптомима и ефектима, акутним и одложеним, које може изазвати изложеност супстанци или смјеши.

### **Хитна медицинска помоћ и посебан третман**

#### **Члан 30.**

(1) У Поднаслову 4.3. Хитна медицинска помоћ и посебан третман, када је потребно, наводе се подаци о клиничком испитивању и медицинском надзору одложених ефеката које може да изазове супстанца или смјеша, подаци о антидотима, када су познати, и контраиндикацијама.



(2) Када за неку супстанцу или смјешу одређена средства за специфичан и хитан третман морају да буду доступна на радном мјесту, то се наводи.

## **5. Мјере за сузбијање пожара**

### **Мјере за сузбијање пожара**

#### **Члан 31.**

У Наслову 5. Мјере за сузбијање пожара, описују се захтјеви за сузбијање пожара изазваног супстанцом или смјешом, или пожара који је настао у њеној близини.

### **Средства за гашење пожара**

#### **Члан 32.**

У Поднаслову 5.1. Средства за гашење пожара, наводе се подаци о:

- 1) одговарајућим средствима за гашење пожара,
- 2) неодговарајућим средствима за гашење пожара у специфичним ситуацијама са супстанцом или смјешом.

### **Посебне опасности које могу настати од супстанце или смјеше**

#### **Члан 33.**

У Поднаслову 5.2. Посебне опасности које могу настати од супстанце или смјеше, наводе се подаци о опасностима које могу настати од супстанце или смјеше, као што су опасни производи сагоријевања који настају приликом горења супстанце или смјеше, као што су „приликом горења може произвести токсичне паре угљен-моноксида“ или „при сагоријевању производи оксиде сумпора и азота“.

### **Савјет за ватрогасце**

#### **Члан 34.**

У Поднаслову 5.3. Савјет за ватрогасце, наводе се савјети о мјерама заштите које треба да предузму током гашења пожара, као што су „одржавајте контејнере хладним уз помоћ воденог млаза“, као и подаци о посебној заштитној опреми коју морају да користе ватрогасци, као што су чизме, одијела, рукавице, заштита за очи и лице и апарати за дисање.

## **6. Мјере у случају акцидентног испуштања хемикалије**

### **Мјере у случају акцидентног испуштања хемикалије**

#### **Члан 35.**

(1) У Наслову 6. Мјере у случају акцидентног испуштања хемикалије, препоручује се адекватан одговор на просипање, цурење или испуштање у сврху превенције или смањења штетних ефеката на лица, имовину и животну средину, уз навођење разлика између одговора на велика и мала просипања, у случајевима када просута количина има значајан утицај на опасност.

(2) Уколико се међусобно разликују процедуре за спречавање ширења и чишћење просипања великих и малих количина, то се наводи.

### **Личне предострожности, заштитна опрема и хитне процедуре**

#### **Члан 36.**

У Поднаслову 6.1. Личне предострожности, заштитна опрема и хитне процедуре, наводе се упутства за лица која нису обучена за дјеловање у случају акцидентног испуштања хемикалије и упутства за лица која учествују у одговору на акцидент.

### **Упутства за дјеловање у случају акцидентног испуштања хемикалије**

#### **Члан 37.**

(1) Упутства за лица која нису обучена за дјеловање у случају акцидентног испуштања супстанце или смјеше садрже податке о:

1) ношењу одговарајуће заштитне опреме која спречава контаминацију коже, очију и личне одјеће, укључујући личну заштитну опрему која се наводи у Наслову 8. БТЛ-а,

2) уклањању извора паљења, обезбјеђивању одговарајуће вентилације, контроли прашине,

3) хитним процедурама као што је потреба за евакуацијом угроженог подручја или савјетовање са стручњаком.

(2) Упутства за лица која учествују у одговору на акцидент садрже податке о одговарајућој тканини за личну заштитну одјећу, као што је „одговарајуће: бутилен“, „неодговарајуће: PVC“.

### **Предострожности које се односе на животну средину**

#### **Члан 38.**

У Поднаслову 6.2. Предострожности које се односе на животну средину, наводе се упутства о мјерама предострожности које треба да се предузму у вези са акцидентним просипањем и испуштањем супстанце или смјеше у животну средину, као што је „држати даље од одводних цијеви, површинских и подземних вода“.

### **Методe и материјали за спречавање ширења и чишћење**

#### **Члан 39.**

У Поднаслову 6.3. Методе и материјали за спречавање ширења и чишћење, наводи се:

1) одговарајуће упутство о мјерама за ограничавање просипања, при чему технике спречавања могу да укључе заштитно ограђивање, односно прекривање одвода, те поступке зачепљивања,

2) одговарајуће упутство о чишћењу просипања, при чему поступци чишћења могу да укључе технике неутрализације, технике деконтаминације, употребу материјала за адсорпцију, технике чишћења, технике усисавања, те коришћење опреме потребне за спречавање ширења и чишћење, укључујући употребу алата и опреме која не варнички, када је потребно,

3) остале информације које се односе на просипање и испуштање, укључујући савјете о неодговарајућим мјерама за спречавање ширења или техникама чишћења, као што је напомена „никада не користити ...“.

## **Упућивање на друге наслове**

### **Члан 40.**

У Поднаслову 6.4. Упућивање на друге наслове, врши се, уколико је потребно, упућивање на Наслов 8. и Наслов 13. БТЛ-а.

## **7. Руковање и складиштење**

### **Руковање и складиштење**

#### **Члан 41.**

(1) У Наслову 7. Руковање и складиштење, дају се упутства за безбједно руковање, те наглашавају мјере предострожности које одговарају идентификованим употребама наведеним у поднаслову 1.2. БТЛ-а и јединственим својствима супстанце или смјеше.

(2) Подаци у Наслову 7. су у вези са заштитом здравља људи, безбједношћу и заштитом животне средине, и помажу послодавцу да осмисли одговарајуће радне процедуре и организационе мјере у складу са прописима о заштити на раду.

(3) Када је израђен Извјештај о безбједности хемикалије, подаци у Наслову 7. су у складу са подацима датим за идентификоване употребе у том документу, а сценарија изложености у којима је приказана контрола ризика из Извјештаја о безбједност хемикалије треба да буду дата у прилогу БТЛ-а.

(4) Поред података наведених у Наслову 7, одговарајући подаци могу да буду пронађени и у Наслову 8. БТЛ-а.

### **Предострожности за безбједно руковање**

#### **Члан 42.**

(1) Поднаслов 7.1. Предострожности за безбједно руковање, садржи препоруке како би се:

1) омогућило безбједно руковање супстанцом или смјешом, као што су мјере за спречавање ширења, мјере за превенцију избијања пожара и превенцију стварања аеросола и прашине,

2) спријечило руковање некомпатибилним супстанцама или смјешама,

3) скренула пажњу на радње и услове који промјеном својстава супстанце или смјеше стварају нове ризике, те на одговарајуће противмјере,

4) смањило испуштање супстанце или смјеше у животну средину, као што је избјегавање просипања или држање даље од одвода.

(2) У Поднаслову 7.1. наводе се и савјети о општој хигијени на радном мјесту, као што су:

1) не јести, не пити и не пушити у радном простору,

2) прати руке након коришћења,

3) уклонити контаминирану одјећу и заштитну опрему прије улажења у простор за исхрану.

## **Услови за безбједно складиштење, укључујући некомпатибилности**

### **Члан 43.**

(1) У Поднаслову 7.2. Услови за безбједно складиштење, укључујући некомпатибилности, наводе се савјети који морају бити у сагласности са физичким и хемијским својствима супстанце или смјеше наведеним у Наслову 9. БТЛ-а.

(2) Наводе се, гдје је значајно, савјети о специфичним условима за складиштење, укључујући:

1) како управљати ризицима у вези са експлозивним атмосферама, корозивним условима, опасностима у вези са запаљивошћу, некомпатибилним супстанцама или смјешама, условима за испарљивост, те потенцијалним изворима паљења, укључујући електричну опрему,

2) како контролисати ефекте временских услова, ваздушног притиска, температуре, сунчеве свјетлости, влажности и вибрација,

3) како одржати стабилност супстанце или смјеше употребом стабилизатора и антиоксиданата,

4) остале савјете, укључујући захтјеве за вентилацију, посебну конструкцију складишних просторија или резервоара, укључујући ватроотпорне (ретенционе) зидове и вентилацију, ограничења количине супстанце или смјеше за дате услове складиштења, уколико је значајно, као и компатибилност амбалаже.

## **Посебни начини коришћења**

### **Члан 44.**

(1) Поднаслов 7.3. Посебни начини коришћења, садржи детаљне и практичне препоруке за идентификоване начине коришћења наведене у Поднаслову 1.2. БТЛ-а, ако су одређене.

(2) Уколико је у прилогу БТЛ-а дат сценарио изложености, може се упутити на њега или се наводе подаци из подналова 7.1. и 7.2. БТЛ-а.

(3) Уколико је актер у ланцу снабдијевања извршио процјену безбједности хемикалије за смјешу, довољно је да БТЛ и сценарио изложености буду у сагласности са Извјештајем о безбједности хемикалије за смјешу умјесто за сваку супстанцу у смјеши.

(4) Уколико су доступне смјернице за одређену индустрију или сектор индустрије, може се упутити на њих, наводећи извор и датум издавања.

## **8. Надзор над изложеношћу и лична заштита**

### **Надзор над изложеношћу и лична заштита**

#### **Члан 45.**

(1) У Наслову 8. Надзор над изложеношћу и лична заштита, наводе се примјењиве граничне вриједности изложености на радном мјесту и потребне мјере за управљање ризиком.

(2) Када је израђен Извјештај о безбједности хемикалије, подаци у Наслову 8. БТЛ-а су у складу са подацима датим за идентификоване употребе у том документу и сценаријима изложености у којима је приказана контрола ризика из Извјештаја о безбједности хемикалије датим у прилогу БТЛ-а.

## **Параметри контроле изложености**

### **Члан 46.**

(1) У Поднаслову 8.1. Параметри контроле изложености, наводе се подаци о граничним вриједностима изложености за супстанцу или за сваку од супстанци у смјеши које су прописане у Републици Српској или Босни и Херцеговини, укључујући законски основ за сваку од њих.

(2) Уколико у Републици Српској или Босни и Херцеговини граничне вриједности из става 1. овог члана нису прописане, а прописане су у некој од земаља чланица Европске уније или другој земљи, наводе се те вриједности.

(3) При навођењу граничних вриједности изложености на радном мјесту користи се идентификација хемикалије дата у Наслову 3.

(4) Под граничним вриједностима из става 1. овог члана подразумијевају се граничне вриједности изложености на радном мјесту и биолошке граничне вриједности, у складу са прописима којима се уређују превентивне мјере за безбједан и здрав рад при излагању хемијским материјама, карциногенима или мутагенима.

(5) У Поднаслову 8.1. наводе се подаци о процедурама за надзор над изложеношћу, најмање за најрелевантнију супстанцу, у складу са прописима којима се уређују заштита и здравље на раду и техничким прописима.

(6) Уколико приликом коришћења супстанце или смјеше у складу са предвиђеном намјеном настају загађивачи ваздуха, потребно је навести одговарајуће граничне вриједности изложености на радном мјесту и/или биолошке граничне вриједности за те загађиваче.

(7) Када је израђен Извјештај о безбједности хемикалије или је одређена вриједност изведене дозе без ефекта (енгл. Derived No-Effect Level, у даљем тексту: DNEL вриједност) или концентрација за коју се предвиђа да нема ефекат на животну средину (енгл. Predicted No-Effect Concentration, у даљем тексту: PNEC вриједност), наводе се и DNEL вриједности и PNEC вриједности за супстанцу за сценарија изложености из Извјештаја о безбједности хемикалије дата у прилогу БТЛ-а.

(8) Када се избор мјера за управљање ризиком при посебним начинима коришћења заснива на приступу упоредне контроле (енгл. control banding approach), потребно је навести довољан број података да би се омогућило ефективно управљање ризиком, уз јасно навођење контекста и ограничења посебне упоредне контроле са препорукама.

## **Контрола изложености**

### **Члан 47.**

(1) Поднаслов 8.2. Контрола изложености, садржи податке о техничкој контроли, о мјерама личне заштите и о контроли изложености животне средине.

(2) Подаци из става 1. овог члана се не наводе ако је у прилогу БТЛ-а дат сценарио изложености који садржи те податке.

## **Подаци о техничкој контроли**

### **Члан 48.**

(1) Подаци о техничкој контроли садрже опис одговарајућих мјера контроле изложености које се односе на идентификоване начине коришћења супстанце или смјеше из Поднаслова 1.2. БТЛ-а.

(2) Подаци из става 1. овог члана треба да омогуће послодавцу да изврши процјену ризика произашлог из присуства супстанце или смјеше по безбједност и

здравље радника у складу са прописима којима је регулисана заштита на раду, и треба да употпуне податке наведене у Наслову 7.

### **Подаци о мјерама личне заштите**

#### **Члан 49.**

(1) Подаци о мјерама личне заштите садрже податке о употреби личне заштитне опреме који су у складу са добрим хигијенским праксама на радном мјесту и у вези са другим мјерама контроле, укључујући техничку контролу, вентилацију и изолацију.

(2) Уколико је потребан савјет о специфичној ватрогасној, односно хемијској личној заштитној опреми, упућује се на Наслов 5. БТЛ-а.

(3) Лична заштитна опрема треба да буде у складу са прописима којима се уређује заштита на раду и одговарајућим стандардима, при чему се у том дијелу БТЛ-а наводе детаљни подаци о опреми која пружа одговарајућу заштиту:

1) заштита очију, односно лица, при чему се наводи врста опреме која пружа одговарајућу заштиту очију, односно лица на основу опасности од супстанце или смјеше и могућности контакта са њом, као што су заштитне наочаре и заштитна маска за лице,

2) заштита коже, и то:

1. заштита руку, при чему се наводи врста рукавица које треба носити при руковању супстанцом или смјешом, укључујући врсту материјала и његову дебљину, као и уобичајено или најмање вријеме пробијања материјала од којег су рукавице, а на основу опасности од супстанце или смјеше и могућности контакта са њом, узимајући у обзир количину и трајање дермалне изложености, а уколико је неопходно, наводе се и друге додатне мјере заштите руку,

2. заштита других дијелова тијела, при чему се наводи врста и квалитет заштитне опреме коју је потребно носити како би се заштитили други дијелови тијела, као што су заштита за подлактице, чизме и одијела, а на основу опасности од супстанце или смјеше и могућности контакта са њом, а уколико је неопходно, наводе се и додатне мјере заштите коже и специфичне хигијенске мјере,

3) заштита дисајних органа, при чему се наводи врста заштитне опреме која се користи за гасове, паре, маглу или прашину, укључујући респираторе са пречишћавањем ваздуха, одговарајући елемент за пречишћавање као што су кертриц или канистер, одговарајуће филтере за честице и одговарајуће маске или независне апарате за дисање, а на основу опасности од супстанце или смјеше и могућности излагања,

4) заштита од термичких опасности, при чему се наводе подаци о изради заштитне опреме која се носи при контакту са материјалима који представљају термичку опасност.

### **Подаци о контроли изложености животне средине**

#### **Члан 50.**

(1) Подаци о контроли изложености животне средине садрже податке који су потребни послодавцу за поштовање прописа којима се уређује заштита животне средине.

(2) Када је израђен Извјештај о безбједности хемикалије, наводи се сажетак мјера за управљање ризиком којима се контролише изложеност животне средине супстанци за сценарија изложености који су дати у прилогу БТЛ-а.

## 9. Физичка и хемијска својства

### Физичка и хемијска својства

#### Члан 51.

У Наслову 9. Физичка и хемијска својства, описују се емпиријски подаци о супстанци или смјеси када је то релевантно, а наведени подаци треба да буду у складу са Извјештајем о безбједности хемикалије, када је израђен, те са класификацијом супстанце или смјеше.

### Подаци о основним физичким и хемијским својствима

#### Члан 52.

(1) Поднаслов 9.1. Подаци о основним физичким и хемијским својствима, садржи податке који омогућавају спровођење одговарајућих мјера контроле, и то податке о:

1) изгледу, при чему се наводи агрегатно стање (гасовито, течно и чврсто са одговарајућим безбједносним подацима о гранулометрији и специфичној површини ако ти подаци нису назначени на другом мјесту у БТЛ-у) и боја супстанце или смјеше у стању у којем се стављају на тржиште,

2) мирису, при чему се наводи кратак опис мириса ако може да се осјети,

3) прагу мириса,

4) рН вриједности супстанце или смјеше у стању у којем се стављају на тржиште или о рН вриједности воденог раствора, када је потребно навести и податак о концентрацији,

5) тачки топљења, односно тачки мржњења,

6) почетној тачки кључања и опсегу кључања,

7) тачки паљења,

8) брзини испаравања,

9) запаљивости, за чврсто и гасовито стање,

10) горњој, односно доњој граници запаљивости или експлозивности,

11) напону паре,

12) густини паре,

13) релативној густини,

14) растворљивости,

15) коефицијенту расподјеле у систему n-октанол/вода,

16) температуре самопаљења,

17) температуре разлагања,

18) вискозитету,

19) експлозивним својствима,

20) оксидирајућим својствима.

(2) При навођењу података из става 1. овог члана наводе се референце примјенењених метода испитивања својстава супстанце или смјеше и спецификација одговарајућих мјерних јединица, односно референтних услова.

(3) Уколико је то потребно за тумачење нумеричких података, наводи се метода одређивања наведеног својства супстанце или смјеше, на примјер метода за одређивање тачке паљења, метода отвореног или затвореног суда.

(4) Када је наведено да неко од својстава из става 1. овог члана није примјениво или ако податак о неком својству није доступан, наводе се разлози за то.

(5) У случају смјеше наводи се на коју супстанцу у смјеси се односе подаци о својствима из става 1. овог члана, осим у случају када се они односе на цијелу смјешу.

### **Остали подаци**

#### **Члан 53.**

(1) У Поднаслову 9.2. Остали подаци, наводе се остали физички и хемијски параметри, ако су потребни, као што су мјешљивост, растворљивост у мастима при чему се прецизира растварач – уље, проводљивост или група гаса.

(2) Поред података из става 1. овог члана наводе се одговарајући безбједносни подаци о редукционо-оксидационом потенцијалу, потенцијалу за стварање радикала и фотокаталитичким својствима.

## **10. Стабилност и реактивност**

### **Стабилност и реактивност**

#### **Члан 54.**

(1) У Наслову 10. Стабилност и реактивност, описује се стабилност супстанце или смјеше и могућност опасних реакција које настају под одређеним условима употребе и приликом испуштања у животну средину, при чему се наводи и упућивање на коришћену методу испитивања, гдје је то одговарајуће.

(2) Када је наведено да неко од својстава из става 1. овог члана није примјениво или ако податак о неком својству није доступан, наводе се разлози за то.

### **Реактивност**

#### **Члан 55.**

(1) У Поднаслову 10.1. Реактивност, наводе се подаци о опасностима усљед реактивности супстанце или смјеше, укључујући резултате специфичних испитивања за супстанцу или смјешу, када су доступни.

(2) Подаци из става 1. овог члана могу се заснивати на општим подацима за класу или групу којој супстанца или смјеша припада, уколико ти подаци указују на предвиђене опасности од супстанце или смјеше.

(3) Уколико подаци из става 1. овог члана нису доступни за смјешу, наводе се подаци о супстанцама у смјешу.

(4) Приликом одређивању некомпатибилности потребно је узети у обзир супстанце, амбалажу и загађиваче којима би супстанца или смјеша могла бити изложена у току превоза, складиштења и употребе.

### **Хемијска стабилност**

#### **Члан 56.**

(1) У Поднаслову 10.2. Хемијска стабилност, наводи се да ли је супстанца или смјеша стабилна или нестабилна при амбијенталним и предвиђеним условима температуре и притиска при складиштењу и руковању.

(2) У Поднаслову 10.2. наводе се и подаци о стабилизаторима који су употријебљени или их је потребно употријебити за одржавање хемијске стабилности супстанце или смјеше, те значај промјене физичког изгледа супстанце или смјеше за безбједност.



### **Могућност опасних реакција**

Члан 57.

(1) У Поднаслову 10.3. Могућност опасних реакција, наводи се да ли супстанца или смјеша реагује или полимеризује, отпуштајући вишак притиска или топлоте или стварајући друге опасне услове, када је то релевантно.

(2) У Поднаслову 10.3. наводе се услови при којима долази до опасних реакција.

### **Услови које треба избјегавати**

Члан 58.

У Поднаслову 10.4. Услови које треба избјегавати, наводе се услови као што су температура, притисак, свјетлост, удар, електростатичко пражњење, вибрације или други физички фактори који могу да доведу до опасне ситуације, а ако је потребно наводи се и кратак опис мјера које се предузимају за управљање ризицима повезаним са тим опасностима.

### **Некомпатибилни материјали**

Члан 59.

У Поднаслову 10.5. Некомпатибилни материјали, наводе се групе супстанци или смјеша или одређене супстанце, као што су вода, ваздух, киселине, базе, оксидирајући агенси, са којима супстанца или смјеша може реаговати и произвести опасну ситуацију као што је експлозија, испуштање токсичних или запаљивих материјала, или ослобађање вишка топлоте, а ако је потребно, наводи се и кратак опис мјера које се предузимају за управљање ризицима повезаним са тим опасностима.

### **Опасни производи разлагања**

Члан 60.

(1) У Поднаслову 10.6. Опасни производи разлагања, наводе се познати опасни производи разлагања супстанце или смјеше и они чији настанак се може предвидјети, а који настају као резултат употребе, складиштења, просипања или загријавања супстанце или смјеше.

(2) Опасни производи сагоревања наводе се у Наслову 5. БТЛ-а.

## **11. Токсиколошки подаци**

### **Токсиколошки подаци**

Члан 61.

(1) Подаци у Наслову 11. Токсиколошки подаци, намијењени су првенствено медицинским стручњацима, стручњацима из области здравља и безбједности на раду и токсиколозима.

(2) У Наслову 11. наводи се потпун, свеобухватан и сажет опис токсиколошких ефеката, тј. ефеката на здравље људи, као и доступни подаци за идентификацију тих ефеката, укључујући, гдје је потребно, податке о токсикокинетици, метаболизму и расподјели.

(3) Подаци у Наслову 11. треба да буду у складу са Извјештајем о безбједности хемикалије, када је израђен, те са класификацијом супстанце или смјеше.

### **Подаци о токсиколошким ефектима**

#### **Члан 62.**

(1) У Поднаслову 11.1. Подаци о токсиколошким ефектима, наводе се подаци за сљедеће класе опасности:

- 1) акутна токсичност,
- 2) корозивно оштећење коже / иритација коже,
- 3) тешко оштећење ока / иритација ока,
- 4) сензибилизација респираторних органа / сензибилизација коже,
- 5) мутагеност герминативних ћелија,
- 6) карциногеност,
- 7) токсичност по репродукцију,
- 8) специфична токсичност за циљни орган – једнократна изложеност,
- 9) специфична токсичност за циљни орган – вишекратна изложеност,
- 10) опасност од аспирације.

(2) Класе опасности из става 1. овог члана наводе се увијек у БТЛ-у.

### **Навођење података о токсиколошким ефектима**

#### **Члан 63.**

(1) Подаци о токсиколошким ефектима наводе се за сваку класу опасности, односно разлику унутар класе опасности.

(2) Уколико је у БТЛ-у наведено да супстанца или смјеша нису класификоване у одређену класу опасности, односно разлику унутар класе опасности, наводи се да ли је разлог за то недостатак података, техничка немогућност добијања података, доступност података који су нејасни, или података који су јасни али недовољни за класификацију.

(3) Уколико супстанца или смјеша нису класификоване у одређену класу опасности, односно разлику унутар класе опасности због постојања података који су јасни али недовољни за класификацију, у БТЛ-у се наводи: „на основу доступних података, критеријуми за класификацију нису испуњени“.

### **Навођење података за супстанцу и смјешу**

#### **Члан 64.**

(1) Подаци који се наводе у Наслову 11. односе се на супстанцу или смјешу у облику у којем се стављају на тржиште.

(2) Када се БТЛ односи на смјешу, подаци треба да описују токсиколошке особине смјеше као такве.

(3) Изузетно од става 2. овог члана, за класе опасности мутагеност герминативних ћелија, карциногеност и токсичност по репродукцију наводе се подаци за супстанце које смјеша садржи, осим ако су доступни подаци о испитивањима саме смјеше.

(4) Када су доступни, наводе се и релевантни подаци о токсиколошким својствима опасних супстанци садржаних у смјешу, као што су LD<sub>50</sub>, процијењена вриједност акутне токсичности (енгл. *Acute Toxicity Estimates* – АТЕ) или LC<sub>50</sub>.

(5) Уколико су доступни резултати већег броја испитивања супстанце или смјеше, резултати најзначајнијих студија се сажимају, на примјер према путу излагања.

(6) У случају да нису испуњени критеријуми за класификацију супстанце или смјеше у одређену класу опасности, наводе се подаци који потврђују тај закључак.

### **Подаци о вјероватним путевима излагања**

#### **Члан 65.**

(1) У Наслову 11. наводе се и подаци о вјероватним путевима излагања и ефектима супстанце или смјеше за сваки могући пут излагања, тј. перорални (гутањем), инхалациони, дермални или изложеност ока.

(2) Уколико ефекти супстанце или смјеше на здравље људи нису познати, то је потребно навести.

### **Симптоми у вези са физичким, хемијским и токсиколошким својствима**

#### **Члан 66.**

(1) У Наслову 11. описују се и могући штетни ефекти на здравље људи и симптоми повезани са излагањем супстанци или смјеша и њеним састојцима или познатим нуспроизводима.

(2) Наводе се доступни подаци о симптомима у вези са физичким, хемијским и токсиколошким својствима супстанце или смјеше насталим након излагања.

(3) Потребно је описати прве симптоме при малој изложености, све до посљедица при великој изложености, као што је „могу настати главобоље и вртоглавице на које се надовезује несвјестица и губитак свијести; велике дозе могу довести до коме или смрти“.

### **Подаци о одгођеним и тренутним ефектима, као и хроничним ефектима усљед краткотрајне и дуготрајне изложености**

#### **Члан 67.**

(1) У Наслову 11. наводе се и подаци о томе да ли се последице краткотрајне и дуготрајне изложености супстанци или смјеша могу очекивати одгођени или тренутни ефекти.

(2) Наводе се и подаци о акутним и хроничним ефектима на здравље људи који су у вези са излагањем људи супстанци или смјеша.

(3) Када подаци о ефектима на људе нису доступни, сажимају се подаци о ефектима на животиње са јасном назнаком на које врсте животиња се односи.

(4) Наводи се и напомена о томе да ли се токсиколошки подаци заснивају на подацима који се односе на људе или на животиње.

### **Ефекти интеракције**

#### **Члан 68.**

У Наслову 11. наводе се и подаци о међусобним интеракцијама, уколико су релевантни и доступни.

### **Одсуство одређених података**

#### **Члан 69.**

(1) Уколико подаци о одређеној супстанци или смјеша нису доступни, јер их није могуће обезбиједити, наводе се подаци о сличним супстанцама или смјешама, уколико су одговарајући, ако је таква супстанца или смјеша идентификована.

(2) Наводи се и ако одређени подаци нису коришћени или нису доступни.

## **Подаци за смјеше**

### **Члан 70.**

(1) За одређене ефекте на здравље, уколико сама смјеша није испитана, наводе се подаци релевантни за те ефекте који се односе на супстанце наведене у Наслову 3. БТЛ-а.

(2) При навођењу података о смјеси у односу на податке о супстанцама у њој, потребно је узети у обзир да супстанце у смјеси могу у организму међусобно дјеловати, што може да доведе до различитих брзина апсорпције, различитог метаболизма и излучивања, а као резултат може бити измијењено токсично дејство и укупна токсичност смјеше у односу на токсичност супстанци у њој.

(3) Неопходно је размотрити да ли је концентрација сваке појединачне супстанце довољна да допринесе укупним ефектима смјеше на здравље људи.

(4) Подаци о токсичним ефектима наводе се за сваку супстанцу, осим у сљедећим случајевима:

1) ако се подаци понављају, наводе се само једном за смјешу, на примјер када двије супстанце у смјеси узрокују повраћање и дијареју,

2) ако није вјероватно да ће се токсични ефекти испољити при присутним концентрацијама, на примјер кад се благи иритант разблажи испод одређене концентрације у раствор који није иритативан,

3) када нису доступни подаци о интеракцији супстанци у смјеси, не треба правити претпоставке него навести ефекте на здравље за сваку од супстанци посебно.

## **Остали подаци о ефектима на здравље**

### **Члан 71.**

У Наслову 11. наводе се и остали релевантни подаци о штетним ефектима на здравље људи, чак и када они нису захтијевани критеријумима за класификацију.

## **12. Еколошки подаци**

### **Еколошки подаци**

#### **Члан 72.**

(1) У Наслову 12. Еколошки подаци, дају се подаци за процјену еколошког утицаја супстанце или смјеше када је ослобођена у животну средину.

(2) У поднасловима од 12.1. до 12.6. наводи се сажетак релевантних података, укључујући податке о испитивањима као што су врсте на којима су вршена испитивања, медијуми, јединице, трајање и услови испитивања, када су доступни.

(3) Подаци наведени у Наслову 12. треба да помогну приликом уклањања просипања и процјењивања процедура за третман отпада, контроле испуштања, мјера у случају акцидентног испуштања супстанце или смјеше и превоза.

(4) Када је наведено да неко од својстава није примјенљиво јер доступни подаци показују да нису испуњени критеријуми за класификацију, или ако податак о неком својству није доступан, наводе се разлози за то.

(5) Уколико супстанца или смјеша нису класификоване из разлога који се разликују од оних наведених у ставу 4. овог члана, као што су техничка немогућност обезбјеђења података или подаци нису јасни, то се јасно наводи у БТЛ-у.

### **Подаци о посебним опасностима**

#### **Члан 73.**

(1) Подаци о особинама које су специфичне за одређену супстанцу, као што су биоакумулација, перзистентност и разградљивост, наводе се за сваку релевантну супстанцу у смјеши, када су доступни и одговарајући, а посебно за супстанце чије навођење је обавезно у Наслову 3. БТЛ-а и које су опасне за животну средину или се сматрају ПБТ/вПвБ супстанцама.

(2) У Наслову 12. наводе се и подаци о опасним производима трансформације који настају разградњом супстанце или смјеше.

(3) Подаци у Наслову 12. треба да буду у складу са Извјештајем о безбједности хемикалије када је израђен, те са класификацијом супстанце или смјеше.

### **Токсичност**

#### **Члан 74.**

(1) У Поднаслову 12.1. Токсичност, наводе се подаци о токсичности добијени на основу испитивања на воденим и/или копненим организмима, када су доступни.

(2) Подаци из става 1. овог члана треба да обухвате релевантне доступне податке о акутној и хроничној токсичности у воденој животној средину за рибе, ракове, алге и друге водене биљке.

(3) Подаци о токсичности за земљишне микро и макро организме и остале организме релевантне за животну средину, као што су птице, пчеле и биљке, наводе се када су доступни.

(4) Ако супстанца или смјеша има инхибиторни ефекат на активност микроорганизама, наводи се могуће дејство те супстанце или смјеше на постројење за третман отпадних вода.

### **Перзистентност и разградљивост**

#### **Члан 75.**

(1) Перзистентност и разградљивост јесте потенцијал супстанце или одређених супстанци у смјеши да се разграде у животној средини, било путем биоразградње или другим процесима, као што су оксидација или хидролиза.

(2) У Поднаслову 12.2. Перзистентност и разградљивост, наводе се резултати испитивања који су релевантни за процјену разградљивости, када су доступни.

(3) Када се наводи полувријеме разградње супстанце, мора бити наведена назнака да ли се оно односи на минерализацију или на примарну разградњу.

(4) У Поднаслову 12.2. наводи се и потенцијал супстанце или одређених супстанци у смјеши за разградњу у постројењима за пречишћавање отпадних вода.

(5) Подаци у Поднаслову 12.2. наводе се за сваку појединачну супстанцу у смјеши која је наведена у Наслову 3. БТЛ-а, када су доступни и одговарајући.

### **Потенцијал биоакумулације**

#### **Члан 76.**

(1) Потенцијал биоакумулације јесте потенцијал супстанце или одређених супстанци у смјеши да се акумулирају у биоти и евентуално преносе кроз ланац исхране.

(2) У Поднаслову 12.3. Потенцијал биоакумулације, наводе се резултати испитивања релевантни за процјену потенцијала биоакумулације који обухватају

кофицијент расподеле у систему октанол – вода (у даљем тексту:  $K_{ow}$ ) и фактор биоконцентрације (BCF), када су доступни.

(3) Подаци у Поднаслову 12.3. наводе се за сваку појединачну супстанцу у смјеси која је наведена у Наслову 3. БТЛ-а, када су доступни и одговарајући.

### **Мобилност у земљишту**

#### **Члан 77.**

(1) Мобилност у земљишту јесте потенцијал супстанце или одређених супстанци у смјеси да се када су испуштене у животну средину крећу под дејством природних сила до подземних вода или на различите удаљености од мјеста испуштања.

(2) У Поднаслову 12.4. Мобилност у земљишту, наводи се податак о потенцијалу за мобилност у земљишту, када је доступан.

(3) Мобилност у земљишту може се одредити из релевантних података о мобилности добијених испитивањем адсорпције или испитивањем процјеђивања, познате или предвиђене расподеле у сегментима животне средине или из податка о површинском напону (нпр. коефицијент расподеле у земљишту изражен на садржај органског угљеника у земљишту [у даљем тексту:  $K_{oc}$ ] може се предвидјети из  $K_{ow}$ ).

(4) Процјеђивање и мобилност из става 2. овог члана могу се предвидјети коришћењем модела.

(5) Подаци у овом поднаслову наводе се за сваку појединачну супстанцу у смјеси која је наведена у Наслову 3. БТЛ-а, када су доступни и одговарајући.

(6) Подаци добијени експерименталним путем имају приоритет у односу на податке добијене моделима и предвиђањима.

(7)  $K_{oc}$  јесте однос количине супстанце која је адсорбована на земљишту изражена на садржај органског угљеника у земљишту и концентрације супстанце у воденој фази у равнотежи.

### **Резултати ПБТ или вПвБ процјене**

#### **Члан 78.**

У Поднаслову 12.5. Резултати ПБТ или вПвБ процјене, наводе се резултати ПБТ и вПвБ процјене као што је утврђено у Извјештају о безбједности хемикалије, када је израђен.

### **Остали штетни ефекти**

#### **Члан 79.**

У Поднаслову 12.6. Остали штетни ефекти, наводе се подаци о свим осталим штетним ефектима на животну средину, као што су судбина у животној средини (изложеност), потенцијал стварања фотохемијског озона, потенцијал оштећења озона, потенцијал поремећаја ендокриног система (ендокрини дисруптори) и/или потенцијал за глобално загађивање, када су доступни.

### **13. Подаци о одлагању**

#### **Подаци о одлагању**

##### **Члан 80.**

(1) Наслов 13. Подаци о одлагању, пружа податке о одговарајућем управљању отпадом од супстанце или смјеше и/или њихове амбалаже који треба да помогну приликом избора безбједног и еколошки прихватљивог управљања отпадом, а у складу са прописима којима се уређује управљање отпадом.

(2) Подаци који су релевантни за безбједност лица која обављају активности у вези са управљањем отпадом наведени у овом наслову допуњавају податке наведене у Наслову 8. БТЛ-а.

(3) Ако је израђен Извјештај о безбједности хемикалије и спроведена је анализа фазе отпада, подаци о мјерама за управљање отпадом треба да буду у складу са идентификованим начинима коришћења у том документу, а сценарио изложености из Извјештаја о безбједности хемикалије треба да буде дат у прилогу БТЛ-а.

#### **Методe третмана отпада**

##### **Члан 81.**

(1) У Поднаслову 13.1. Методe третмана отпада, наводе се:

1) подаци о контејнерима и методама третмана отпада, укључујући одговарајуће методe за третман супстанце или смјеше и контаминирани амбалаже (нпр. инсинерација, рециклажа, одлагање на депонију),

2) физичка и хемијска својства која могу утицати на избор третмана отпада,

3) препорука да се отпад не одлаже испуштањем у канализациони систем,

4) подаци о свим посебним мјерама предострожности за сваки препоручени третман отпада.

(2) У Поднаслову 13.1. наводе се све релевантне одредбе прописа којима се уређује отпад.

### **14. Подаци о превозу**

#### **Подаци о превозу**

##### **Члан 82.**

(1) У Наслову 14. Подаци о превозу, наводе се основни подаци о класификацији супстанце или смјеше из Наслова 1. БТЛ-а, у превозу друмским, жељезничким, морским, ваздушним и унутрашњим пловним путевима.

(2) Уколико подаци из става 1. овог члана нису доступни или нису релевантни, то се наводи.

(3) Када је релевантно, наводи се податак о класификацији у превозу утврђен међународним прописима којима се уређује превоз опасних материја за сваку врсту превозу, и то: Европским споразумом о међународном друмском превозу опасних материја (ADR), Европским споразумом о међународном превозу опасних материја жељезницом (RID), Европским споразумом о међународном превозу опасних материја унутрашњим пловним путевима (ADN), Међународним кодексом о поморском превозу опасних материја (IMDG Code) и Техничким инструкцијама за безбједан превоз опасних материја у ваздушном саобраћају (ICAO).

### **UN број**

Члан 83.

У Поднаслову 14.1. UN број, наводи се четвороцифрени идентификациони број супстанце, смјеше или производа коме претходе слова „UN“ из Модела прописа UN.

### **UN назив у превозу**

Члан 84.

У Поднаслову 14.2. UN назив у превозу, наводи се међународни UN назив за терет у превозу из Модела прописа UN, осим уколико је већ наведен као идентификатор производа у Поднаслову 1.1. БТЛ-а.

### **Класа опасности у превозу**

Члан 85.

У Поднаслову 14.3. Класа опасности у превозу, наводи се класа опасности супстанце или смјеше у превозу, са придруженим ризицима, која је додијељена на основу доминантне опасности коју представља у складу са Моделом прописа UN.

### **Амбалажна група**

Члан 86.

У Поднаслову 14.4. Амбалажна група, наводи се број амбалажне групе из Модела прописа UN који се додјељује одређеним супстанцама у складу са њиховим степеном опасности, ако је примјењиво.

### **Опасности по животну средину**

Члан 87.

(1) У Поднаслову 14.5. Опасности по животну средину, наводи се податак да ли је супстанца или смјеша опасна по животну средину у складу са критеријумима из Модела прописа UN (IMDG Code, ADR, RID и ADN) и/или је загађивач мора у складу са IMDG Code.

(2) Када је супстанца или смјеша намијењена за превоз унутрашњим пловним путевима у танкерима (енгл. tank-vessels), наводи се податак да ли је супстанца или смјеша опасна по животну средину у танкерима само у складу са ADN-ом.

### **Посебне предострожности за корисника**

Члан 88.

У Поднаслову 14.6. Посебне предострожности за корисника, наводи се податак о свим посебним мјерама предострожности којих корисник треба да се придржава или да има свијест о њима, а које су у вези са превозом или преносом супстанце или смјеше унутар или изван радног простора.

### **Превоз у расутом стању**

Члан 89.

(1) У Поднаслову 14.7. Превоз у расутом стању, наводе се подаци само када је супстанца или смјеша намијењена за превоз у расутом стању према прописима



Међународне поморске организације (ИМО), и то: Анексу II Међународне конвенције о спречавању загађења мора са бродова (MARPOL) и Међународном коду за изградњу и опремање бродова који превозе опасне супстанце или смјеше у расутом стању (IBC Code).

(2) У Поднаслову 14.7. наводи се име производа ако се разликује од имена наведеног у Поднаслову 1.1. БТЛ-а и то у складу са документом о превозу и именом које се користи у списку имена производа наведеним у поглављима 17. или 18. БТЛ-а из IBC Code, или посљедњем издању Циркулара Поморског комитета за заштиту животне средине ИМО.

(3) Поред података из става 2. овог члана, наводи се и врста брода и категорија загађења.

## **15. Подаци о прописима**

### **Подаци о прописима**

#### **Члан 90.**

У Наслову 15. Подаци о прописима, наводе се остали подаци о прописима који се односе на супстанцу или смјешу, а који нису наведени у другим насловима БТЛ-а, као што су прописи о супстанцама које оштећују озонски омотач, дуготрајним органским загађујућим супстанцама, извозу и увозу опасних хемикалија и слично.

### **Прописи у вези са безбједношћу, здрављем и животном средином**

#### **Члан 91.**

(1) У Поднаслову 15.1. Прописи у вези са безбједношћу, здрављем и животном средином, наводе се подаци о релевантним одредбама прописа којима се уређују безбједност, здравље и животна средина (нпр. Севесо категорија), укључујући и савјет о мјерама које корисник треба да предузме за њихово спровођење.

(2) Ако се на супстанцу или смјешу примјењује пропис којим се уређују ограничења и забране хемикалија или посебно забрињавајуће супстанце, или други пропис о заштити здравља и животне средине, то је потребно навести.

### **Процјена безбједности хемикалије**

#### **Члан 92.**

У Поднаслову 15.2. Процјена безбједности хемикалије, наводи се податак да ли је извршена процјена безбједности хемикалије за супстанцу или смјешу.

## **16. Остали подаци**

### **Остали подаци**

#### **Члан 93.**

У Наслову 16. Остали подаци, наводе се подаци који нису дати у другим насловима БТЛ-а, укључујући и податке о ревизији БТЛ-а, и то:

1) ако је БТЛ ревидиран, потребно је јасно назначити који подаци из претходне верзије су измијењени, осим уколико је то назначено на другом мјесту, са објашњењем измјена уколико је примјењиво, или уз пружање објашњења на захтјев,

- 2) списак скраћеница и акронима коришћених у БТЛ-у са објашњењем њиховог значења,
- 3) упућивање на основну литературу и изворе података,
- 4) ако се БТЛ односи на смјешу, наводи се назнака која је метода процјене података у складу са прописом о класификацији хемикалија коришћена за класификацију,
- 5) списак релевантних обавјештења о опасности (Н) и/или обавјештења о мјерама предострожности (Р) са припадајућим текстом за сваку од њих, уколико није наведен у насловима од 2. до 15. БТЛ-а,
- 6) савјет о било којој одговарајућој обуци за раднике у сврху заштите здравља људи и животне средине.

### **ГЛАВА III ПРЕЛАЗНА И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**

#### **Прелазна одредба Члан 94.**

БТЛ који је израђен прије ступања на снагу овог правилника може да се користи до његове ревизије у складу са новим сазнањима о супстанци или смјешу у складу са чланом 17. Закона.

#### **Престанак важења других прописа Члан 95.**

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о садржају безбједносно-техничког листа („Службени гласник Републике Српске“, број 104/13).

#### **Ступање на снагу Члан 96.**

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 11/07-020-30/18  
Датум: 31. октобра 2018. године

МИНИСТАР

Драган Богданић, др мед, с.р.

**САДРЖАЈ БЕЗБЈЕДНОСНО-ТЕХНИЧКОГ ЛИСТА**

<b>БЕЗБЈЕДНОСНО-ТЕХНИЧКИ ЛИСТ</b>
<b>Наслов 1.</b> Идентификација супстанце или смјеше и подаци о снабдјевачу
<b>Поднаслов 1.1.</b> Идентификатори производа
<b>Поднаслов 1.2.</b> Идентификовани начини употребе супстанце или смјеше и начини употребе који се не препоручују
<b>Поднаслов 1.3.</b> Подаци о снабдјевачу
<b>Поднаслов 1.4.</b> Број телефона за хитне случајеве
<b>Наслов 2.</b> Идентификација опасности
<b>Поднаслов 2.1.</b> Класификација супстанце или смјеше
<b>Поднаслов 2.2.</b> Елементи обиљежавања
<b>Поднаслов 2.3.</b> Остале опасности
<b>Наслов 3.</b> Подаци о саставу
<b>Поднаслов 3.1.</b> Подаци о састојцима супстанце
<b>Поднаслов 3.2.</b> Подаци о састојцима смјеше
*БТЛ треба да садржи један од поднастова из овог наслова у зависности од тога да ли се израђује за супстанцу или смјешу.
<b>Наслов 4.</b> Мјере прве помоћи
<b>Поднаслов 4.1.</b> Опис мјера прве помоћи
<b>Поднаслов 4.2.</b> Најважнији симптоми и ефекти, акутни и одложени
<b>Поднаслов 4.3.</b> Хитна медицинска помоћ и посебан третман
<b>Наслов 5.</b> Мјере за сузбијање пожара
<b>Поднаслов 5.1.</b> Средства за гашење пожара
<b>Поднаслов 5.2.</b> Посебне опасности које могу настати од супстанце или смјеше
<b>Поднаслов 5.3.</b> Савјет за ватрогасце
<b>Наслов 6.</b> Мјере у случају акцидентног испуштања хемикалије
<b>Поднаслов 6.1.</b> Личне предострожности, заштитна опрема и хитне процедуре
<b>Поднаслов 6.2.</b> Предострожности које се односе на животну средину
<b>Поднаслов 6.3.</b> Методе и материјали за спречавање ширења и чишћење
<b>Поднаслов 6.4.</b> Упућивање на друге наслове
<b>Наслов 7.</b> Руковање и складиштење
<b>Поднаслов 7.1.</b> Предострожности за безбједно руковање
<b>Поднаслов 7.2.</b> Услови за безбједно складиштење, укључујући некомпатибилности
<b>Поднаслов 7.3.</b> Посебни начини коришћења
<b>Наслов 8.</b> Надзор над изложеношћу и лична заштита
<b>Поднаслов 8.1.</b> Параметри контроле изложености
<b>Поднаслов 8.2.</b> Контрола изложености
<b>Наслов 9.</b> Физичка и хемијска својства
<b>Поднаслов 9.1.</b> Подаци о основним физичким и хемијским својствима
<b>Поднаслов 9.2.</b> Остали подаци
<b>Наслов 10.</b> Стабилност и реактивност
<b>Поднаслов 10.1.</b> Реактивност
<b>Поднаслов 10.2.</b> Хемијска стабилност
<b>Поднаслов 10.3.</b> Могућност опасних реакција
<b>Поднаслов 10.4.</b> Услови које треба избјегавати
<b>Поднаслов 10.5.</b> Некомпатибилни материјали
<b>Поднаслов 10.6.</b> Опасни производи разлагања

<b>Наслов 11. Токсиколошки подаци</b>
<b>Поднаслов 11.1. Подаци о токсиколошким ефектима</b>
<b>Наслов 12. Еколошки подаци</b>
<b>Поднаслов 12.1. Токсичност</b>
<b>Поднаслов 12.2. Перзистентност и разградљивост</b>
<b>Поднаслов 12.3. Потенцијал биоакумулације</b>
<b>Поднаслов 12.4. Мобилност у земљишту</b>
<b>Поднаслов 12.5. Резултати ПБТ и вПвБ процјене</b>
<b>Поднаслов 12.6. Остали штетни ефекти</b>
<b>Наслов 13. Подаци о одлагању</b>
<b>Поднаслов 13.1. Методе третмана отпада</b>
<b>Наслов 14. Подаци о превозу</b>
<b>Поднаслов 14.1. UN број</b>
<b>Поднаслов 14.2. UN назив у превозу</b>
<b>Поднаслов 14.3. Класа опасности у превозу</b>
<b>Поднаслов 14.4. Амбалажна група</b>
<b>Поднаслов 14.5. Опасности по животну средину</b>
<b>Поднаслов 14.6. Посебне предострожности за корисника</b>
<b>Поднаслов 14.7. Превоз у расутом стању</b>
<b>Наслов 15. Подаци о прописима</b>
<b>Поднаслов 15.1. Прописи у вези са безбједношћу, здрављем и животном средином</b>
<b>Поднаслов 15.2. Процјена безбједности хемикалије</b>
<b>Наслов 16. Остали подаци</b>

## ПРИЛОГ 2.

## ОПШТЕ ГРАНИЧНЕ КОНЦЕНТРАЦИЈЕ ЗА ПОЈЕДИНЕ КЛАСЕ ОПАСНОСТИ

Класа и категорија опасности	Гранична концентрација (%)
Акутна токсичност, категорије 1, 2 и 3	$\geq 0,1$
Акутна токсичност, категорија 4	$\geq 1$
Корозивно оштећење коже/иритација коже, категорија 1, поткатегије 1А, 1Б, 1Ц и категорија 2	$\geq 1$
Тешко оштећење ока/иритација ока, категорије 1 и 2	$\geq 1$
Сензибилизација респираторних органа / сензибилизација коже	$\geq 0,1$
Мутагеност герминативних ћелија, категорије 1А и 1Б	$\geq 0,1$
Мутагеност герминативних ћелија, категорија 2	$\geq 1$
Карциногеност, категорије 1А, 1Б и 2	$\geq 0,1$
Токсичност по репродукцију, категорије 1А, 1Б, 2 и ефекти на лактацију или преко лактације	$\geq 0,1$
Специфична токсичност за циљни орган (STOT) – једнократна изложеност, категорије 1 и 2	$\geq 1$
Специфична токсичност за циљни орган (STOT) — вишекратна изложеност, категорије 1 и 2	$\geq 1$
Опасност од аспирације	$\geq 10$
Опасно по водену животну средину — акутно, категорија 1	$\geq 0,1$
Опасно по водену животну средину — хронично, категорија 1	$\geq 0,1$
Опасно по водену животну средину — хронично, категорије 2, 3 и 4	$\geq 1$
Опасно по озонски омотач	$\geq 0,1$